

Kunnskapsdepartementet
Postmottak KD
Postboks 8119 Dep.
0032 OSLO

Deres referanse:

Vår referanse:
15/188-4

Vår dato:
03.11.2015

Høring - revisjon av forskningsetikkloven

Vi viser til høringsbrev og høringsnotat datert 9. juni 2015 med forslag til endringer i forskningsetikkloven (LOV-2006-06-30-56).

UHR ser positivt på Kunnskapsdepartementets uttrykte hensikt med endringsforslagene, som i det vesentligste dreier seg om å lovfeste institusjonenes forskningsetiske ansvar og å ha gode prosesser ved behandling av forskningsetiske saker. UHR stiller seg bak endringsforslagene som fremkommer i §§ 2, 4, 8, 9 og 10 uten videre kommentarer.

Til §§ 3, 5, 6 og 7 har UHR følgende kommentarer:

§ 3: UHR stiller seg i hovedsak bak innholdet i denne paragrafen og ser det som positivt at institusjonenes ansvar lovfestes og spesifiseres. Vi vil likevel peke på at tolkning av formuleringen «anerkjente etiske normer» kan være en utfordring i forbindelse med tverrfaglige og/eller internasjonale samarbeidsprosjekter der ulike forskningskulturer møtes.

§ 5: UHR er enig i forslaget om forenkling av paragrafen, men stiller seg likevel noe spørrende til om helseforskningsloven i sin nåværende form virkelig ivaretar alle sider ved ansvarsområdene til de regionale forskningsetiske komiteene for medisin og helsefag.

§ 6: UHR stiller seg bak forslaget om at forskningsinstitusjoner skal ha et kompetent, faglig utvalg som kan gi uttalelser i saker om mulig brudd på anerkjente etiske normer.

Spørsmålet om klageadgang er komplisert. Selv om UHR mener at klagerett er et tungtveiende prinsipp, er også motargumentene i denne sammenhengen vektige. Mange meldinger om uredelighet oppstår i tilknytning til personkonflikter og bør/kan løses som dette, og klageprosesser kan trekke i langdrag med de omkostninger det har, både menneskelig og ressursmessig.

UHR sier seg enig i at forskerens rettssikkerhet blir tilstrekkelig ivaretatt ved at det stilles krav til forskningsinstitusjonens behandling av uredelighetssaker, ved at Granskingsutvalget har mulighet til å etterprøve saker, ved at det er klagerett på sanksjoner, og ved at saker kan bringes inn for Sivilombudsmannen og domstolene.

UHR stiller seg på dette grunnlag bak alternativ 1 som opprettholder og viderefører dagens system. Endringen går ut på at klageretten til departementet bortfaller, Granskingsutvalget får større ansvar for å veilede institusjonene, og institusjonene må ta ansvar for å rapportere om forskningsetiske saker til Granskingsutvalget.

§7: UHR kan *ikke* stille seg bak forslaget om at en melder kan være anonym eller anonymiseres av organet som mottar meldingen. Selv om det kan være belastende å melde fra om mistanke om uredelighet, bør også den som anklages ha mulighet til å bli kjent med mistankens bakgrunn og gis mulighet til å komme med tilsvar. I enkelte tilfeller kan det ligge personkonflikter til grunn, og disse bør eventuelt håndteres deretter, ikke nødvendigvis som uredelighetssak. Den som melder vil for øvrig, om ny § 8 vedtas, kunne ha tilstrekkelig vern gjennom utsatt offentlighet.

Vennlig hilsen

Alf Rasmussen
generalsekretær

Rakel Christina Granaas
seniorrådgiver

Dette dokumentet er godkjent elektronisk ved UHR